

TOPLANTI RAPORU

6 Şubat 2008 tarihinde yapılan hayvancılık sektör meclisi olağan toplantısında; hayvancılık sektörünün acil çözümlenmesi gereken sorunları dile getirilmiştir. Küresel ısınma nedeniyle 2007 yılında ülkemizde yaşanan kuraklığın, üretim azalmasına neden olması yanında girdi fiyatlarındaki aşırı artış, üreticiyi olumsuz etkilemiştir. Bu durum hem enflasyon hem de büyüme ile ilgili öngörülerini de olumsuz etkilemiştir. 2008 yılında da aynı olumsuz etkilerin hissedileceği, üretici açısından bu yılın zor olacağı tahminleri yapılmaktadır. Hayvancılık sektörünün sektörel bazda birçok sorunları olması yanında, zaman zaman bakanlıkların yaptıkları ani uygulama değişiklikleri de sıkıntılara neden olmaktadır. Uygulanan veya açıklanan politikalar müteşebbislerin yatırım stratejilerinin belirlenmesinde önem arz etmektedir. Uygulanmakta olan politika veya stratejilerin kısa zaman içerisinde değişikliğe uğraması, müteşebbislerin devlete olan güven duygusunu zedelemektedir. Bu cümleden hareketle, aşağıda öngörülen problemlerin çözümü için bakanlıklar düzeyinde yapılan girişimlerde, TOBB yönetiminin de arkamızda olduğunun görünmesinin, sektörümüz açısından son derece önemli olduğunu ve bu desteğin esirgenmeyeceği umudumuzu yeniliyor, yardımlarınız ve desteğiniz için tekrar teşekkürlerimizi ifade etmek istiyorum. Bu cümleden hareketle aşağıda dile getirilen sorunların ilgili bakanlıklar düzeyinde birebir görüşmelerle çözümü için ilgili bakanlıklara bir program dahilinde ziyaretler gerçekleştirilecektir.

6 Şubat 2008 tarihinde yapılan hayvancılık sektör meclisi olağan toplantısında üyelerimizin yazılı medyadan edindikleri bilgilere göre; Hayvancılıkla ilgili yapılan desteklerin değiştirilerek, hayvan başına tek tip ödeme sistemine geçileceği dile getirilmektedir. Sektör temsilcileri ise bundan rahatsızlık duyduklarını bildirmişlerdir .

2005-2007 yıllarında çıkartılan Yıllık Kararlar ile, hayvancılık sektörüne yem bitkisi ekiminden buzağı primine, süt priminden, soğutma tankı alımına kadar bir çok kaleme teşvikler verilmiştir. Son 3 yılda verilmiş olan bu teşvikler ile hayvancılık yatırımlarında bir ivme kazanılmış ve üretim ile kalitenin arttığı gözlenmiştir.

o 2004 yılı sonunda Yüksek Planlama Kurulu Kararı ile kabul edilen Tarım Strateji Belgesi (2006-2010) ve 2005 yılında Hükümetin yayınlamış olduğu 2005/8503 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile teşviklerin belirli bir hedef doğrultusunda 5 yıl süre ile verilmesi karara bağlanmıştır. Bu Karar, 2005-2010 yılları arasında 6 yıl süre ile uygulanacak olup hayvancılığın desteklenmesi ile ilgili hususları kapsamaktadır.

o Son günlerde basın ve medyada hükümet yetkililerinin yapmakta olduğu açıklamalar, bu sistemin ilk başta öngörüldüğü üzere 2010 yılına kadar sürdürülmeyeceği, farklı bir teşvik sistemine geçişin planlandığı yönündedir. Edinilen bilgiler, hayvancılık teşviklerinde basitlik ve şeffaflığın sağlanması amacıyla çok farklı kalemlerde verilmekte olan teşviklerin kaldırılarak "tek ödeme" sistemine geçileceği ve sadece hayvan başına üreticiye doğrudan ödemelerin yapılacağı yönündedir.

o Ülkemizde mevcut hayvancılık teşvikleri üzerinde yapılması tasarlanan değişikliklerin, AB'nin 2005 yılında uygulamaya koymuş olduğu "Tek Ödeme Sistemi" (Single Payment Scheme) paralelinde bir uyumlaştırma çalışması olduğu görülmektedir.

o Ancak tek ödeme sistemi, kayıt esasına dayanmaktadır. Doğrudan ödeme sistemi üretime bağlı değildir. Üretici odaklı olan doğrudan ödeme sisteminin yerini alacak olan tek ödeme sistemi iyi tarım uygulamalarını gerçekleştiren üreticilere verilmektedir. Dolayısıyla tüketici odaklıdır.

- o AB'nin alt yapısına rağmen 2 yıllık geçiş süreci gerektiren yeni sistemin bugün itibariyle ülkemizde alışma süresi olmaksızın uygulanması mümkün görünmemektedir.
- o Ayrıca, AB'nin uygulamaya koyduğu tek ödeme sistemi uygulaması daha ziyade kırsal kalkınma amacını gütmekte ve tarımsal üretimi baz almaktadır. Bu sistemin uygulanmasında "hayvancılık sektörü teşvikleri" için farklı yapılara izin verileceği, buna ülkelerin kendilerinin karar vermesinin daha uygun olacağı da belirtilmektedir. Zira AB hayvancılığı ile ülkemiz hayvancılığı arasında çok temel farklılıklar bulunmaktadır. Ülkemizde AB'de olmayan hayvan hastalıkları ve kaçak ile mücadele, üretim, kalite ve hijyen seviyesi düşüklüğü, mevcut yerli ırkların verim düşüklüğü gibi bir çok temel sorun bulunmakta olup, hükümetimizin hedefi öncelikle bunları düzeltmek, AB standartlarını yakalamak olmalıdır. AB'ye uyum süreci içerisinde uyulması gereken bazı uygulamalar bulunmakla birlikte, hayvancılık teşvikleri şu anda uyulması gerekenler arasında yer almamaktadır.
- o AB standartlarının yakalanması durumunda bu tedbirler uygulanabilir ve ancak o zaman sonuç alınabilir.
- o Ancak, 2007 yılında taahhüt edilen birçok ödemenin yapılamaması, hayvancılık destekleri için ayrılan ödeneğin iki misli meblağın köylü-çiftçi alacağı olarak gerçekleşmesi dolayısıyla Tarım Bakanlığı'nın yeni bir arayış içerisinde olduğu anlaşılmaktadır.
- o Hayvancılık teşviklerinin sadeleştirilmesi verimlilik açısından üzerinde çalışılabilecek bir husustur ve gereklidir. Ancak, hayvan başına teşvik sadeleştirme değil, tamamen farklı bir sistemin benimsenmesidir. AB hayvan başına verimde ve kalitede belirli bir noktaya ulaşmıştır ve farklı bir sistem uygulaması mümkün olabilmektedir. Dolayısıyla, AB'nin dahi uygulamasına esneklik getirdiği, bazı alanlar için farklı ödemelere de devam ettiği düşünüldüğünde, ülkemizde verimsiz hayvanlarla yapılan üretimi dikkate almadan hayvan başına prim verilmesinin mantığını anlamak son derece zordur. Bu tür bir yardım ancak sosyal amaçla açıklanabilmekte ve verimsizliğin teşviki, aynı zamanda köylünün ve çiftçinin daha kaliteli ve verimli üretimle elde edebileceği avantajları da bugünden yok etmektedir. Amacımız hayvan sayımızı arttırmak değil hayvan başına verimliliği arttırmak olmalıdır. Bu nedenle hayvan ıslahının öncelikle desteklenmesi gerekmektedir.

Şuanda böyle bir çalışmanın hazırlık aşamasında olması halinde meclisin aşağıdaki önerilerinin dikkate alınacağı düşüncemizi ifade ediyor çalışmalarınızda başarılar diliyoruz.

" Son yüzyılın en stratejik sektörleri gıda ve enerjidir. Gıda üretiminde birincil üretimden başlayarak tüm değer zincir unsurları mutlak desteklenmelidir. Özellikle hayvansal üretim toplumun hayvansal protein ihtiyacının karşılanması için teşvik edilmelidir. Hayvansal üretim, uzun ve riskli bir süreci kapsamaktadır. Teşvikler girdi destekleri, yatırım destekleri ve ölçek destekleri şeklinde olmalıdır. Kaliteyi ve verimliliği arttırmaya yönelik teşvikler yapılmalıdır. Hayvansal üretim Türk halkının iyi beslenmesi dışında Türkiye'nin çevre coğrafyasında bulunan iki yüz milyar dolarlık dış ticaret potansiyeli açısından da önemlidir. Yatırımların artması verimliliğin ve dolayısıyla rekabet gücünün artması demektir. Verimliliğin artması ile maliyetler ve ürün fiyatları düşecek, tüketicinin hayvansal proteine erişimi kolaylaşacaktır.

Öncelikle teşvik ve destekleme politikası oluşturulurken;

" Bölgesel farklılıklar ve ihtisaslaşma dikkate alınmalıdır.

" Uygulamaya konulan destekleme ve teşvikler hayvancılığın yapısal sorunların çözümüne katkıda bulunmalıdır.

" Teşvik ve desteklemelerde verimlilik ve kalite ön plana çıkarılmalıdır.

" Teşvik ve desteklemeler örgütlü üreticiliği ve kayıt tutmayı özendirici olmalıdır.

- " Teşvik ve desteklemeler uygulanan ekonomik politikaların yürütülmesine engel olmamalıdır.
- " Alt sektörlerin teşvik ve desteklemelerden yeterli ölçüde yararlanmalarına özen gösterilmelidir.
- " Çevre-koruma teşvik edilmelidir.
- " Teşvik ve desteklemeler uzun vadeli olmalıdır.
- " İşletmelerde verimlilik esas olmalı bu nedenle işletmelerin ekonomik büyüklükleri dikkate alınmalıdır.
- " Şu anda acilen yardım yapılması gereken et sektörüne, belli bir süre ile (2008 yılı sonuna kadar) üretilen her 1 kg et için 1YTL destek verilmesi önemli oranda rahatlama sağlayacaktır.
- " Hayvansal üretim yapan işletmelerin desteklenebilmesi ve bu desteğin ürün çeşitlenmesi olmaksızın yapılabilmesi açısından, üreticinin kullandığı yem üzerinden %20 oranında yem desteği yapılması acil bir tedbir olarak devreye girebilir. Bu uygulama, kayıt içine alma, üretici desteği, üretim ve verimlilik artışı, rasyonel besleme ve hammadde israfının önlenmesi gibi faydaları da beraberinde getirecektir.

ÇEVRE BAKANLIĞI UYGULAMALARI İLE İLGİLİ OLARAK HAYVANCILIK SEKTÖRÜNDE YAŞANAN SIKINTILAR

Yeni çıkarılan çevre kanunu gereğince, zaman içerisinde mücavir alan içerisinde kalan hayvancılık işletmelerinin yerlerinde kalmaları sorun yaratmaktadır. Mevcut durum hem çevre kirliliği hem de hastalıkların kontrol altında tutulması açısından insan sağlığını ilgilendirmektedir. Ancak yapılmış olan büyük yatırımlar nedeni ile işletmecinin tesisini taşıması da çok zor görünmektedir. Hayvansal üretimin ve kalitesinin artması başta olmak üzere büyük rol üstlenmiş olan bu işletmelerin aleyhine bir durum olmaksızın konunun sonuçlandırılması ve çözülmesi hususunda devletten yeni bir düzenleme yapması ve yol gösterici olması beklenmektedir.

Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği 24.6.2007 tarih ve 26562 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir .

Yönetmeliğin yürürlüğe girmesi ile birlikte , kayıtdışı ekonomiyi ve haksız rekabet koşullarını teşvik eden ve ülkemiz teknik/idari alt yapı koşullarından dolayı uygulamada bazı sorunlara neden olduğu görülmektedir. Yönetmeliğin uygulamada yarattığı sıkıntıların giderilmesi teminen yönetmeliğin 41. maddesinin (1) d bendinin değiştirilerek , yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren 12 aylık geçiş süresi tanınması önem arz etmektedir.

Gıda işletmelerinden çıkan arıtma çamuru son mevzuata göre tehlikeli atık olarak değerlendirilmiştir. Atık çamurunun, belediyelerin deponi alanına atılmasına izin verilmemektedir. Bu çamurun analizinde, tüm ağır metallerin, ön görülen limitlerin çok altında olmasına rağmen organik madde düzeyleri yüksek çıkmaktadır. Çevre Bakanlığı çıkan çamurun Tehlikeli Atık Bertaraf tesislerinde yakılmasını istemektedir. Yasal tesis olan İZAYDAŞ ise kapasitesinin dolu olması nedeniyle çamur alamayacaklarını bildirmişlerdir. Almaları halinde ton başına 450 YTL den aylık olarak çamurun işletmelerden gönderilmesinin gideri 50.000-80.000 YTL arasında değişmektedir. Gıda arıtma çamurunun tehlikeli atık sınıfından çıkarılması ve yeniden bir düzenlemenin yapılması gerekmektedir.

167 sayılı yer altı suları hakkında kanun uygulanmasındaki en büyük güçlükler kanunun günümüzde yetersiz hale gelmesinin yanı sıra sorumluluk ve yetki verdiği DSİ Genel Müdürlüğü'nün bu konudaki yetersiz alt yapısından ve uygulamada birlikte hareket ettiği diğer kurum ve kuruluşların farklı yorum ve uygulamalarından kaynaklanmaktadır. Dolayısı ile kanunun kabul yılı olan 1960 tan günümüze kadar yer altı suyu kullanım artışı yarım asır önceki şartların çok üstünde ek sorunlar getirmiştir. Gündemdeki küresel ısınma nedeniyle

kuraklık ve etkileri göz önüne alınarak su yönetimi yeniden yapılandırılmalıdır. Bölgesel ürün planlamaları yanında damlama sulama modeline geçiş hızlandırılmalıdır.

MALİYE BAKANLIĞI UYGULAMALARI İLE İLGİLİ OLARAK HAYVANCILIK SEKTÖRÜNDE YAŞANAN SIKINTILAR

30-12-2007 tarihli gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren "mal ve hizmetlere uygulanacak katma değer vergisi oranlarının tespitine ilişkin karar" ile toptan et satışlarında uygulanmakta olan KDV oranının % 1 'den % 8 'e çıkarıldığı, perakende teslimlerde ise % 8 oranının korunduğu bu son değişiklik ile toptan satışlarda uygulanan % 1 oranının % 8 'e yükseltilmesi maalesef kayıt dışı ticareti teşvik eder mahiyette olup bunun tekrar % 1 'e düşürülmesi gerekmektedir.

Yem, hayvancılık sektörünün en önemli girdileri içerisinde yer almaktadır. Et süt üretimindeki maliyetlerde en etkili girdidir. Üreticilere dünya fiyatları düzeyinde hammadde sağlanmalıdır. Rekabet ancak o zaman mümkün olacaktır. Sektördeki yem hammaddeleri sektörde kullanılan yem hammaddelerinin verim düşüklüğü yanında yüksek fiyat artışları sektörü olumsuz etkilemiştir. Karma yemdeki KDV oranının % 1 'e düşürülmesi bir nebze olsun üreticiye katkı sağlaması yanında kayıtdışı üretimi de en az seviyeye düşürecektir. Bu nedenle yemdeki KDV oranının % 1'e düşürülmesi gereklidir.

ULAŞTIRMA BAKANLIĞI'NIN K1 VE K2 BELGESİ UYGULAMASI İLE İLGİLİ SEKTÖRÜN YAŞADIĞI SORUN

Kara taşımacılığında, istiap hadlerine göre, kendi dağıtımını kendi araçlarıyla yapan kuruluşları veya dışarıdan nakliye yaptırılması ile ilgili olarak yapılan yeni bir düzenlemeyi içine alan K1 ve K2 belgesi uygulamaları sektörde sıkıntıya neden olmaktadır. Bilindiği gibi K1 belgesi için, gerçek kişilerde 25 ton, tüzel kişilerde 75 ton minimum istiap haddi şartı aranmaktadır. Mevcut durumda ise işletmelerin sevk ettikleri mal miktarı 3-5 tonu geçmediğinden 25 tonluk araç kullanılması ekonomik olmamakta, ürettiği malı taşıyan ve taşımaması yapan açısından sorun oluşturmaktadır. Ülkemiz koşulları göz önüne alınarak, K1 belgesi için gerçek kişilerden istenen 25 ton istiap haddi sınırının düşürülmesi yönünde yeni bir düzenleme yapılması sektörümüz tarafından beklenmektedir. K1 belgelerindeki 25 tonluk iktisap haddi 5 tona düşürülür ise büyük oranda taşıma ile ilgili belge sıkıntısı azalırken, nakliye fiyatlarının artmaması ve maliyetlerin yükselmemesi sağlanmış olacaktır.

K1 ve K2 belgelerine sahip araçların vergilendirmeleri de farklı olmaktadır. Bu farklılığın da düzenlenmesi karışıklığı azaltacaktır.

Mücavir alan ve mücavir alan dışında yapılan taşımalar için farklı uygulamalar vardır. Fatura ve irsaliyenin taşıma ile birlikte hemen düzenlenmesi istenmektedir. Taşımalar sadece irsaliye belgesi ile yapılabildiğinden, belge eksikliği sebebi ile cezalandırmalar olmaktadır. Belgeleme konusu ile ilgili yeni çalışmalar yapılması beklenmektedir.

Bu belgelerle ilgili düzenlemeler ülke koşulları dikkate alınarak yapılır ise uygulanabilirlik şansı daha yüksek olacaktır. Bu konudaki düzenlemeler AB'nin uygulamaları ile örtüşse bile ülke koşullarına uymamaktadır.

Yukarıda arz edilen sektör sıkıntılarının bakanlıklara iletilmesi konusunda göstereceğiniz destek için teşekkür ediyor, saygılar sunuyoruz .

HAYVANCILIK SEKTÖR MECLİSİ